

przełożył Zbigniew Dmitroca

Песни Василисы Премудрой

Pieśni przemądrzej Wasyliśy

I
Я – солнечная быть, я – мудрая царевна,
Любимица небес, и леса, и ручья,
Я – голос бытия таинственно-запевный,
Всем обрученная, и всё же я – ничья!

Я знаю мысль цветов, и думу лунных блестков,
И песню дряхлую, что мохом поросла,
И трепеты ночей, и тайны перекрестков,
И водоветный сон упругого весла!

В моем коралловом, подводном захолюстье
Есть жизнь бессмертная и радостная грусть.
Я много помню дней и знаю наизусть я
Всё то, чего нельзя запомнить наизусть!..

Меня исполнил Бог душою благовонной,
Душою-розою и телом-жемчугом, –
Вдоль да по матушке – лазури небосклонной
Плывет моя ладья, окованная сном!

Она плывет-поет по ветру-урагану
О том, кто был в нее так сказочно влюблен!..
Поклон ему в былом – царевичу Ивану –
За тридевять земель – мой царственный поклон!

II
С улыбкой ясною твержу я неустанно
Мою пословицу: где сказка – там и Бог!
И удивляю мир тревожный и туманный
Разоблачением невиданных дорог!

I
Jestem jasną przeszłością, przemądrą królowną,
Miłuję mnie niebiosą, las i strumyk sprzyja,
Jestem melodią życia tajemniczo śpiewną,
Z wszystkimi zaręczoną, mimo to – niczyją!

Znam myśli kwiecica, myśli księżycowej zorzy,
I pieśń zgrzybiałą, która gęstym mchem porosła,
I pulsowanie nocy, i tajnie rozdroży,
I znam sen wodolotny sprężystego wiosła!

A w moim koralowym wodnym przytulisku
Trwa radosny frasunek i życie bez śmierci.
Pamiętam dni bez liku, mam w pamięci wszystko,
Czego nie wolno ludziom zachować w pamięci!...

Bóg stworzył mnie w postaci duszy błogowonnej,
W postaci duszy-róży w perły pięknym ciebie –
Hen po mojej mateńce – modrości przestronnej
Moja skuta sнем łódka płynie przed się śmieie!

Płynie-śpiewa na wietrze, wietrze-huraganie
O tym, kto tak bajecznie był nią urzeczony!..
Ukłony dla cię w przeszłość – królewiczu Janie –
Za siedmioma górami – zasyłam ukłony!

II
Z promienistym uśmiechem powtarzam codziennie
Swoje stare przysłowie: gdzie bajka – tam Bóg!
I świat mgławicy i trwożny zadziwiam niezmiennie
Odkrywaniem nieznaných, niebywałých dróg!

Плескаясь наслепо в жемчужной суматохе
Невольню-пенных волн, заплетенных в венец,
Вначале расскажу и ужасы, и вздохи,
Чтоб неожиданной был радостный конец.

И, веря, что игра – заботы мудренее,
Я всеми чарами за правду постою!
И мне легко найти забаву и затею,
И я горжуся тем, что слез не признаю!

Для сказок – нет могил! Единая могила –
Лишь эта знойная, заоблачная твердь!
Ту жизнь, что мне дана, я долго золотила, –
И смерть мне нипочем! Я выдывала смерть!

III
Когда в безбрежности луна воздушно блещет
И золотится сном догадливая бровь, –
Неслышным пламенем в груди моей трепещет
Обильно-сладкая, святая нелюбовь!..

Я чувствую ее к минуте пробужденья
От сна заморского и полного чудес,
Хотя и страшно мне в ночном самозабвенье
Мечтать о небесах и не узреть небес!..

Но я молюсь тогда молитвою греховной –
Да не коснется день моих недвижных плеч!
И слышен ангелам мой трепет нелюбовный
И нелюбовная, причудливая речь!

Но утро красное, что в солнце ночевало,
Ласкает грудь мою и теплится в крови, –
Я знаю: сон исчез! Я знаю: солнце встало!
И замираю вся от нежной нелюбви!..

IV
Пылают облака узорчато-цветные,
Струится в воздухе благоуханный гром!..
Поспели уж к весне кораллы наливные,
Люблю их пожинать невидимым серпом!

Nurzając się na oślep w perlistej topieli
Fal bezwiednie-pienistych, które tworzą wieniec,
Na początek opowiem okropności wiele,
Żeby tym niespodziane było zakończenie.

I wierząc, że zabawa – mądrzejsza nad żałość,
Ja wszystkimi czarami za prawdą obstaję!
I z łatwością znajduję zabawę i śmiałość,
I dumna jestem z tego, że łez nie uznaję!

Dla bajek – nie ma mogił! Jedyna mogiła –
To tylko ta gorąca zaobłoczna sfera!
Jam to dane mi życie długi czas złociła –
Śmierć to dla mnie igraszka! Widziałam ją nieraz!

III
Gdy księżyc lśni leciutko w bezbrzeżności nocy
I moją brew domyślną złotem sen upiększa –
Niesłyszalnym płomieniem w piersi mej dygoce
Niesamowicie słodka niechęć przenajświętsza!..

Odczuwam ją natychmiast tuż po przebudzeniu
Ze snu pełnego cudów w zamorskiej roztopczy,
Chociaż straszno mi w nocnym samozapomnieniu
Śnić o niebie i nieba nie ujrzeć na oczy!..

Ale odmawiam wówczas modlitwy grzeszliwe –
I dzień mych śpiących ramion nie tknie w tym momencie!
I słyszą aniołowie drzenie niechętliwe
I me słowa dziwaczne, i pełne niechęci!

Lecz piękne rano, które w słońcu nocowało,
Moją pierś pięci kłkliwe i we krwi się grzeje –
Wiem: sen zniknął bez śladu! Wiem: już słońce wstało!
I z tej czułej niechęci calutka martwieję!..

IV
Wzorzycie barwne chmury płoną niebywale
I błogowonny piorun toczy się w przestworze!..
Dojrzały już do wiosny soczyste korale,
Lubię niewidnym sierpem zbierać je jak zboże!

Уж тени мнимые в глазах от света бродят,
Стоит – не движется полуденный пожар,
И волны замерли и золотом исходят,
Как будто солнечный постигнул их удар!

Я знаю сказ весны! Я помню, как наемдни
Взывал гуслирный звон у красных у ворот, –
Пора задуматься над сказкою последней,
Над той, которая придет, но не пройдет!

Пора от старого, забытого обрыва
В условленную даль уплыть мне по волне!
Чу!.. лебедь сказочный встревожил гладь залива...
Чу!.. время движется!.. Нет времени во мне!

V
Я та, которой нет, – но есть мои мечтанья,
И слышен шепот мой повсюду – на цветах,
Не чужд и мне живой огонь существованья,
И Богу я могу присниться в небесах!

Я знаю суетность разгаданных заклятий
И дивно не хочу быть видимей Любви,
И, как она, живу – вне жизни, вне объятий!
Я – только сон во сне! Я – бред в твоей крови!

Но мною бредит лес, и ветер за горами,
И вековечный дуб, склонившийся к пруду, –
И светится мой взор, моими колдовствами
Перезолоченный в полночную звезду!

И дружбою своей до гроба и загробной
Дарят меня давно богатыри всех стран!
Люби меня за то, что я жизнеподобна, –
За то, что нет меня, царевич мой Иван!

«Золотое руно» 1906, № 11–12. Ноябрь – декабрь

Złudne cienie od światła w oczach się błkają,
Powietrze tchnie południa nieruchomym żarem,
Wodne fale zamarły i złotem spływają,
Jak gdyby porażone słonecznym udarem!

Znam ją opowieść wiosny! Pamiętam, jak wczoraj
Nawoływały gęśle w wieczornej godzinie –
Już nad ostatnią bajką zadumać się pora,
Nad tą, która nadejdzie, ale nie przeminie!

Pora odejść od skarpy stromej i wysokiej
I w umówioną odдал odpłynąć tajemnie!
Słyszysz?!... bajkowy łabędź wzburzył gładź zatoki...
Słyszysz?!... czas się poruszył!... Nie ma czasu we mnie!

V
Jestem tą, której nie ma – lecz są me marzenia
I słyhać moje szepty – na kwiatach i kłosach,
I nieobcy mi także jest ogień istnienia,
I nawet Bogu mogę przyśnić się w niebiosach!

Znam daremność odgadłych zaklęć i na świecie
Nie chcę ja być wyraźniej niż Miłość, widzialną,
I tak, jak ona, żyję poza życiem przecie!
Jestem tylko snem we śnie! Twą zjawą realną!

Lecz o mnie las wciąż roi i wiatr za górami,
I odwieczny dąb, który rośnie nad krynicą –
I wzrok mój promienieje, moimi czarami
Zamieniony w północną gwiazdę złotolicą!

Od dawna swą przyjaźnią po grób i zagrobną
Darzą mnie bohaterzy znani i nieznan!
Kochaj mnie za to, że jest do życia podobną –
Za to, że nie istnieję, królewiczu Janie!

„Złote Runo” 1906, nr 11–12, listopad – grudzień

Przekład *Pieśni przemądrzej Wasylisy* ukaże się w maju tego roku w tomie Bolesław Leśmian, *Księżycowy żebrak i inne wiersze rosyjskie*, tłum. Z. Dmitroca, nakładem wydawnictwa Sic!

Przełożył Zbigniew Dmitroca

4. Новолуницы

Над рекою, во мгле, по следам тишины
Новолуницы выются толпой, –
Как внезапные сны прихотливой луны,
Вьются, пляшут, дрожат, как внезапные сны,
Вне меня – и во мне – и со мной!

И куда б ни скользнул взор мой, шепот иль стих
Новолуницы там и не там!..
Этим именем их – золотых, неземных –
Я назвал и ласкал этим именем их,
И ласкал, и смущал по ночам...

Но от ласк и от встреч умирают оне,
За четою погибает чета...
Вся в огне и во сне, ночь поет о луне,
И колышется грудь – вся в огне и во сне,
И горит, разрастаясь, мечта.

Но от ласк и от встреч нужно их сторонить,
Ты плясуний к себе не зови!
Страшно их полюбить и любовью убить,
И убитых ласкать... Но страшней не любить
И страшней не поклоняться в любви!

Чей же шепот смутил этот пляшущий бред?
Я ль шепнул о любви иль не я?
Да и нет! Мой привет всем, которых уж нет,
Всем, погибшим от ласк, – мой восторг и привет.
Новолуницам песня моя!

Пусть от зноя любви умирают оне –
За четою золотая чета, –
Пусть в огне и во сне ночь поет о луне,
Пусть колышется грудь – вся в огне и во сне,
Пусть горит, разрастаясь, мечта!

4. Księżycówny (z cyklu Księżycowy pochmiel)

Ponad rzeką, w pomroce migocą ich lica –
Księżycówny się snują tajemnie.
Niczym sen, co zachwyca, zmiennego księżycza,
Podrygują tanecznie, jak sen, co zachwyca,
Są poza mną – i ze mną – i we mnie!

I gdziekolwiek nie sięgnie mój wiersz i wejrzenie
Księżycówny raz po raz się złocą!..
Tym nieziemskim imieniem – płynące w przestrzeni –
Zwałem je i pieściłem nieziemskim imieniem,
I tak pieszcząc, ploszyłem je nocą...

Lecz od pieszczot i schadzek konają niewcześnie,
Niknie para za parą w przestrzeni...
Cała w blasku i we śnie, noc nów sławi w pieśni,
I kołysze się pierś – cała w blasku i we śnie,
I goreje, wzrastając, marzenie.

Lecz pieszczoty i schadzki są dla nich skaraniem,
Ty tanecznic nie wołaj z ciemności!
Strasznie jest je pokochać i zabić Kochaniem,
Martwe pieścić... Lecz straszniej nie darzyć Kochaniem,
Jeszcze straszniej nie przysiąc miłości!

Czyj to szepc niepokoju tańczące rojenia?
Czy to ja o miłości szeptałem?
Tak i nie! Pozdrowienia ślę tym, których nie ma,
Wszystkim zmarłym od pieszczot – ślę me pozdrowienia.
Księżycównom pieśń śpiewam z zapalem!

Niech od żaru miłości konają niewcześnie –
Niknąc para za parą w przestrzeni –
Niechaj w blasku i we śnie noc nów sławi w pieśni,
Niech kołysze się pierś, cała w blasku i we śnie,
Niech goreje, wzrastając, marzenie!

Przekład wiersza *Księżycówny* ukaże się w maju tego roku w tomie Bolesław Leśmian, *Księżycowy żebrak i inne wiersze rosyjskie*, tłum. Z. Dmitroca, nakładem wydawnictwa Sic!